विद्या भवन बालिका विद्यापीठ

शक्ति उत्थान आश्रम लखीसराय

विषय -संस्कृत दिनांक 24-06-2021

वर्ग-षष्ठ शिक्षक राजेश कुमार पाण्डेय

एन० सी० ई० आर० टी० पर आधारित

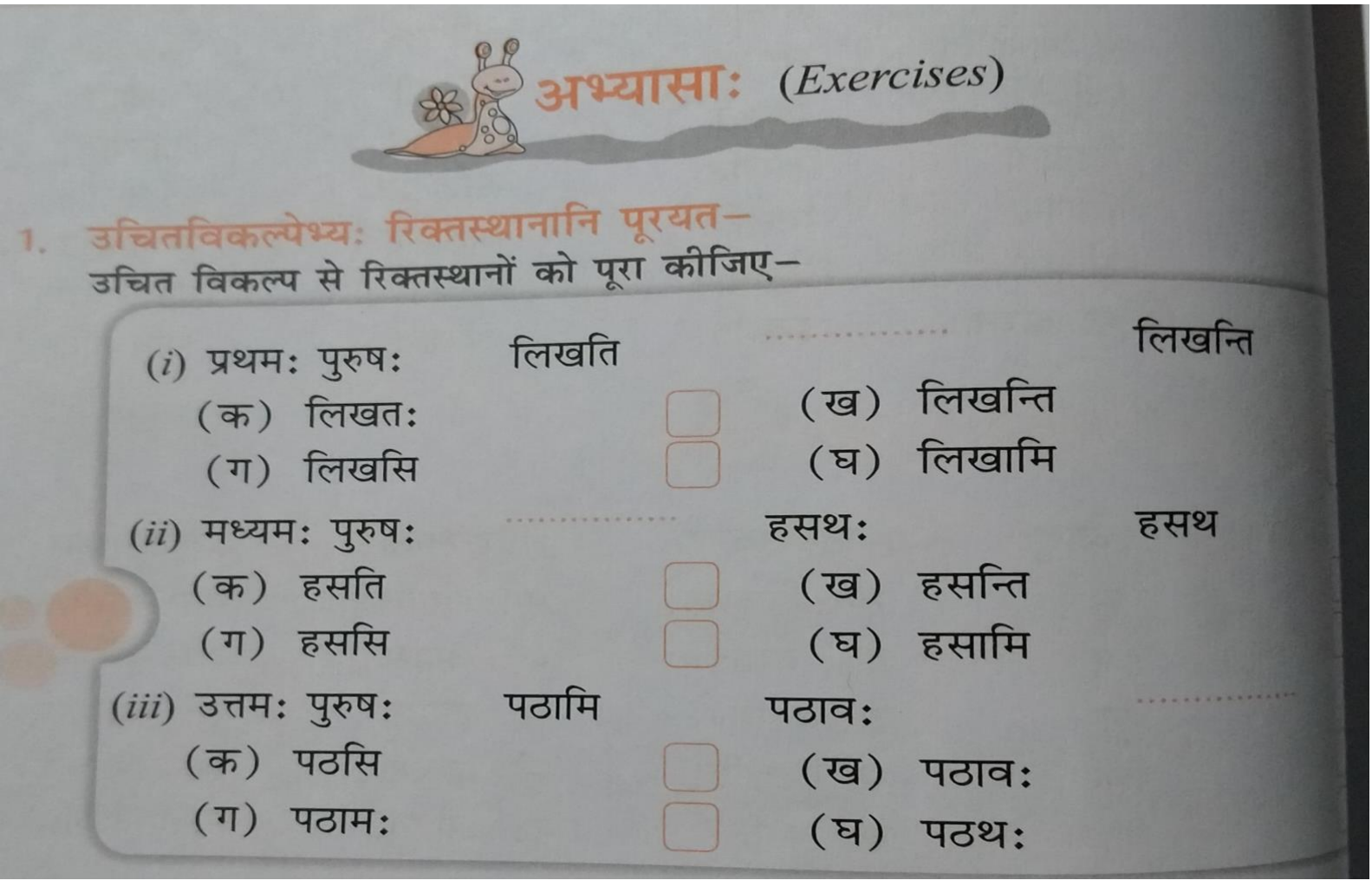

अभ्यासाः (*Exercises*)

1. उचितविकल्पेभ्यः रिक्तस्थानानि पूरयत–

उचित विकल्प से रिक्तस्थानों को पूरा कीजिए–

(*i*) प्रथमः पुरुषः लिखति ..... लिखन्ति

(क) लिखतः ☐ (ख) लिखन्ति

(ग) लिखसि ☐ (घ) लिखामि

(*ii*) मध्यमः पुरुषः ..... हसथः हसथ

(क) हसति ☐ (ख) हसन्ति

(ग) हससि ☐ (घ) हसामि

(*iii*) उत्तमः पुरुषः पठामि पठावः .....

(क) पठसि ☐ (ख) पठावः

(ग) पठामः ☐ (घ) पठथः

2. निम्नक्रियापदानां लकारान् लिखत–
निम्न क्रियापदों के लकार लिखिए–

यथा– अगच्छम् – लङ्लकारः
(i) गच्छति – .....
(iii) ऐच्छत् – .....
(v) अपतत् – .....
(vii) वदति – .....

(ii) वत्स्यति – .....
(iv) नेष्यति – .....
(vi) गास्यति – .....

3. निम्नधातूनां लट्लकारस्य प्रथमपुरुष-एकवचन-रूपाणि लिखत–
निम्न धातुओं के लट्लकार के प्रथमपुरुष एकवचन के रूप लिखिए–

यथा– हस् – हसति
(i) वद् – .....
(iii) गम् – .....
(v) खेल् – .....
(vii) पठ् – .....

(ii) नी – .....
(iv) अस् – .....
(vi) स्था – .....

4. लङ्लकारे परिवर्तनं कुरुत–
लङ्लकार (भूतकाल) में परिवर्तित कीजिए–

(i) सः हसति। सः अहसत्।
(iii) ते वदतः। .....
(v) बालिकाः पतन्ति। .....
(vii) सा खादति। .....
(ix) कन्ये धावतः। .....

(ii) ते खेलन्ति। .....
(iv) महिला पश्यति। .....
(vi) तौ चलतः। .....
(viii) ताः गच्छन्ति। .....
(x) बालः भ्रमति। .....

5. लृट्लकारे परिवर्तनं कुरुत–
लृट्लकार (भविष्यत् काल) में परिवर्तित कीजिए–

(i) शिशुः रोदति। शिशुः रोदिष्यति।
(iii) मुनयः तपन्ति। .....
(v) तौ खादतः। .....
(vii) बालिका लिखति। .....
(ix) लेखिकाः लिखन्ति। .....

(ii) जनौ गच्छतः। .....
(iv) सः रक्षति। .....
(vi) ते पठन्ति। .....
(viii) कन्ये नृत्यतः। .....
(x) सा पचति। .....